

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методи збору соціологічних даних

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: доц. Оксана ОЛІЙНИК

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник(и):

Оксана ОЛІЙНИК, к.с.н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

_____ Микола СИДОРОВ

(підпис)

Протокол № 12 від «30» серпня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 8 від «29» листопада 2022 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА
(підпис)

1. Мета дисципліни – системне ознайомлення студентів з методами збору соціологічних даних, які використовуються в емпіричних соціологічних дослідженнях. Передбачається не тільки засвоєння теоретичного матеріалу щодо соціологічних методів збору емпіричної інформації, але й формування у студентів первинних навичок в цій царині соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисципліни "Вступ до спеціальності".
2. Знання теоретичних основ методології проведення соціологічних досліджень
3. Знання англійської мови

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Методи збору соціологічних даних» є базовою у фаховій підготовці соціологів. В рамках дисципліни основна увага приділяється теоретичним та практичним аспектам розробки та використання соціологічних методів збору інформації.

4. Завдання (навчальні цілі):

- надати загальні знання щодо суті емпіричного дослідження, його програмування та етапів;
- сформувати у студентів знання суті та особливостей «кількісних» та «якісних» методів збору соціологічної інформації;
- навчити студентів обирати метод збору соціологічної інформації відповідно до мети та завдань соціологічного дослідження та пізнавальних можливостей методу;
- надати знання щодо поняття вимірювання в емпіричній соціології, шкал вимірювання;
- сформувати знання стосовно принципів розробки інструментарію «кількісних» соціологічних методів збору емпіричної інформації та первинні навички щодо розробки відповідного інструментарію;
- ознайомити студентів з основами «якісних» методів дослідження.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 01)
- Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів (СК 04)

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання			
1.1	Знання щодо суті емпіричного дослідження, його програмування та етапів	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	виступи на практичному, сертифікат дистанційного курсу	15
1.2	Знання суті та особливостей «кількісних» та «якісних» методів збору соціологічної інформації	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	виступи на практичному, складання таблиць класифікації	15
2.1	Вміти обирати метод збору соціологічної інформації відповідно до мети та завдань соціологічного дослідження та пізнавальних можливостей методу	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання з елементами програмування соціологічних досліджень	30
2.2	Володіти первинними навичками розробки відповідного інструментарію соціологічного дослідження	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, сертифікат дистанційного курсу	20
3.1	Демонструвати вміння організувати та забезпечувати підтримку комунікації в процесі виконання групових завдань	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, робота в групах, групові проекти	10

4.1	Вміти самостійно формулювати мету, ставити конкретні задачі, дослідження, розробляти інструментарій	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, програма соціологічного дослідження та окремі елементи програмування	10
-----	---	--	--	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (PH 04)	+	+	+	+	+	+
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації. (PH 07)	+	+	+	+		
Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури (PH 08)			+	+		+
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів (PH 10)			+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання студентів:

1. відповіді на практичному занятті PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 4.1 (2 бали*10=20 балів максимум, 12 - мінімум);
2. виконання завдань на практичних заняттях (аналіз карток спостережень, анкети, гайду інтерв'ю, класифікатора контент-аналізу, телефонних інтерв'ю тощо) PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1 (2 бали*10=20 балів максимум, 12 балів- мінімум);
3. зарахування результатів проходження дистанційних курсів "Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?" на Prometheus та онлайн курсу "Questionnaire Design for Social Surveys" на Coursera (безкоштовна 7-денна версія); бали успішності з надісланого викладачеві скріншоту індексуються 1:10 PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1 (10 балів *2=20 балів максимум, 6балів*2=12 балів мінімум);

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 4.1 (білет містить блок тестових запитань на 35 балів максимум та відкрите запитання на 5 балів максимум) – 40 балів. Мінімальний бал успішного складання іспиту – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового оцінювання:

Для студентів, які набрали сумарно з меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – 36 балів для одержання допуску до іспиту обов'язковим є виконання завдань з практичних та лабораторних робіт, які вони заборгували, а також проходження онлайн курсів, якщо вони їх не пройшли вчасно. Дедлайн зарахування усіх боргів – не пізніше, як за тиждень до іспиту.

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні заняття оцінюються по факту проведення, бали накопичуються протягом семестру.
2. Дистанційний курс "Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?" на Prometheus – орієнтовно після Теми 1, але не пізніше, як за 2 тижні до іспиту).
3. Дистанційний курс "Questionnaire Design for Social Surveys" на Coursera – орієнтовно після Теми 3, але не пізніше, як за 2 тижні до іспиту).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№	Тема	Кількість годин			
		Лекц.	Практ.	Самост.	Разом
1	Вступ. Емпіричне соціологічне дослідження, його програмування. Поняття методу збору соціологічних даних	2	4	4	10
	Дистанційний курс "Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?" на Prometheus			18	18
1. Опитувальні «кількісні» методи збору соціологічних даних					
2	Опитування як метод збору соціологічної інформації. Пізнавальні можливості методу. Два класи опитувального методу	2	4	4	10
3	Запитання як інструмент збору інформації в соціологічному дослідженні. Структура соціологічного опитувальника	2	6	2	10
	Дистанційний курс "Questionnaire Design for Social Surveys" на Coursera			18	18
4	Стандартизовані шкали вимірювання емпіричних ознак Надійність вимірювання	2	4	4	10
5	Вибірка в соціологічному дослідженні: основні підходи	2	4	4	10
6	Особливості та процедура соціометричного опитування. Тести в соціології	2	6	4	12
7	Експертне опитування, його специфіка та складності проведення	2	4	4	10
8	Заочні форми опитування	2	4	4	10
2. Неопитувальні «кількісні» методи збору соціологічних даних, їх специфіка					
9	Спостереження: особливості та різновиди методу	2	4	4	10
10	Експеримент в соціологічному дослідженні	2	4	4	10
11	Аналіз документів як метод збору соціологічної інформації	2	4	4	10
3. «Якісні» методи збору соціологічної інформації					
12	«Якісна» стратегія дослідження. Загальна характеристика «якісних» методів збору інформації	2	2	2	6
13	Глибинне інтерв'ю, його специфіка та різновиди	2	4	4	10
14	Фокусоване групове інтерв'ю	2	4	4	10
15	Аналіз випадку. Стратегії змішування методів	2	2	2	6
	Разом	30	60	90	180

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:
Лекцій – 30 год.
Практичні заняття – 60 год.
Самостійна робота – 90 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

- Браймен А., Белл Э. Методы социальных исследований. Группы, организации и бизнес/Пер. с англ. — Х.: Изд-во Гуманитарный Центр, 2012. — 776 с.
- Вербець В. В. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник / В. В. Вербець. — Березне, 2008. — 231 с.
- Максимович О. В. Основи методології та методів соціологічних досліджень: навчально-методичний комплекс для студентів / О. В. Максимович. — Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. — 112 с..
- Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій / 2-е видання, доповнене. - К., 2007. — 320 с.
- Паніотто В., Харченко Н Методи опитування: Підручник. — К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2017, - 342 с.
- В. Паніотто, Н. Харченко Криза в методах опитування та шляхи її подолання // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2012. — № 1. — С. 3–19.
- Садмэн С., Брэдберн Н. Как правильно задавать вопросы: введение в проектирование массовых обследований / Пер. с англ. А.А.Винницкой. — М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2002. — 382 с.
- Сапелкіна О.В., Чепурко Г.І. Емпірична соціологія: курс лекцій. — Львів: Простір-М, 2018. — 268 с.
- Ядов В.А. Стратегия социологического исследования: Учебное пособие. — 3-е изд. - М.: Омега-Л, 2007. — 568 с.
- Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. — К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. — 400 с.

Додаткова:

- Баскаков А.Я. Методология научного исследования: Учеб. пособ. / А.Я. Баскаков, Н.В.Туленков. — К.: МАУП, 2002. — 216 с.
- Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально- методичний посібник. — Херсон: Гілея, 2013. — 84 с. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/229856717.pdf>
- Дембицкий С.В. Методология социальных исследований: учебное пособие. — 2015. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://soc-research.info/material.html>
- Крюгер Р., Кейси М.Э. Фокус-группы. Практическое руководство.: Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. — 256 с.
- Морено Д. Социометрия : Экспериментальный метод и наука об обществе: Пер. с англ. — М.: Академ. Проект, 2001. — 320 с.
- Олійник О.В. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціологічні методи дослідження політичних процесів» для студентів філософського факультету спеціальності 052 «Політологія» освітнього рівня «Бакалавр» [Електронний ресурс] <https://sociology.knu.ua/uk/navchalno-metodychni-kompleksy>
- Oliinyk O., Lyasota L. Problem of measurement of efficiency of propaganda (on the example of using of the index of effectiveness of the russian propaganda in Ukraine) // Грани : науково-теоретичний альманах. — Дніпропетровськ, 2018. — Том 21. — № 4 — С.40-46.
- Паніотто В.И. Качество социологической информации. - К., 1986.
- Сидоров М.В.-С. Використання систем комп'ютерного анкетування в Інтернеті // Соціальні технології – 2009 – № 43 – С. 164-175.
- Соціальна експертиза в Україні: методологія, методика, досвід впровадження / За ред. Ю.І. Саєнка. — К.: Ін-т соціології НАНУ, 2000.
- Страусс А. Основы качественного исследования: обоснованная теория, процедуры и техники / А. Страусс, Дж. Корбин; Пер. с англ. Т.С. Васильева. — М.: Эдиториал УРСС, 2001.
- Чурилов Н. Типология и проектирование выборочного социологического исследования (история и современность). — К.: Факт, 2008. — 366с.

23. Яковенко Ю., Паниотто В. Почтовый опрос в социологическом исследовании. - К.: Наукова думка, 1981.
24. International Handbook of Survey Methodology. By Edith D. de Leeuw, Joop J. Hox, Don A. Dillman. – 560p. – Электронный ресурс. Режим доступа: <https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9780203843123/international-handbook-survey-methodology-edith-de-leeuw-joop-hox-dillman>
25. Joop Hox, Edith De Leeuw and Thomas Klausch – Mixed Mode Research: Issues in Design and Analysis, Invited Paper presented at the International Conference on Total survey error: improving quality in the era of big data, Baltimore, USA, September 2015
26. Olson, Kristen and Bilgen, Ipek, "The Role of Interviewer Experience on Acquiescence" (2011). Sociology Department, Faculty Publications. Paper 132. - Электронный ресурс. Режим доступа: <http://digitalcommons.unl.edu/sociologyfacpub/132>
27. Robert K. Yin Case Study Research: Design and Methods, 2014.

10. Додаткові ресурси:

1. Електронна бібліотека факультету соціології КНУТШ <https://sociology.knu.ua/uk/library>
2. Gallup-international: <http://www.gallup-international.com>
3. International Handbook of Survey Methodology https://www.researchgate.net/publication/46706288_International_Handbook_Of_Survey_Methodology_2008
4. Курс «Questionnaire Design for Social Surveys» на Coursera: <https://www.coursera.org/learn/questionnaire-design>
5. Курс «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» на Prometheus: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about

Періодичні видання

1. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. <https://i-soc.com.ua/ua/edition/journal/>
2. Соціологічні студії. <https://sociostudios.vnu.edu.ua/index.php/socio>
3. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. <http://apspp.soc.univ.kiev.ua/index.php/home/index>
4. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. <http://visnyk.soc.univ.kiev.ua/index.php/soc>